మహామనిషి

[illegible] సుందరరామయ్య

✱ తూర్పుదిక్కు నుదుట ఎర్రటి కుంకుమను దిద్దుకొంది.

రాత్రంతా గాఢ నిశిదిలో విశ్రాంతి తీసుకొన్న ప్రకృతి కన్య బద్ధకంగా ఒళ్ళు విరుసుకొంది.

'టప, టప'మంటూ రెక్కల శబ్దంతో పక్షులు ఆహారం కోసం పరుగులు తీస్తున్నాయి.

రోడ్డుమీద జనసంచారం క్రమేపీ పెరగసాగింది.

'టక్, టక్'మని కొయ్య కర్రలతో శబ్దం చేసుకొంటూ ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గరకు చేరుకొన్నాడు రంగడు.

ఉత్సవసమయం కావటంచేత స్వామి వారికి లోపల పూజలు జరుగుతున్నాయి.

స్వామి దర్శనంకోసం భక్తులు మెల్ల మెల్లగా వస్తున్నారు.

భుజాన వున్న జోలెని క్రింద పెట్టి మెల్లగా మెట్లమీద చతికిలబడ్డాడు రంగడు.

జోలెలోవున్న గిన్నెను బయటకు తీస్తుండగా 'బాబూ! దిక్కులేనిదాన్ని! పైసా యివ్వండి!' అనే మాటలు విన్పించాయి.

చటుక్కున ప్రక్కకు తిరిగి చూశాడు.

కంచాన్ని ముందు పెట్టుకొని కూర్చున్న స్త్రీ ఆకారం కన్పించింది.

రంగడు ఆ అమ్మాయిని మరింత పరిశీలనగా చూశాడు.

సంస్కారహీనమైన జుట్టు—

శరీరాన్ని దాచలేకపోతున్న జాకెట్టు—

దారిద్ర్యపు రంగును పులుముకొన్న చీర—

మనిషి చామనచాయ అయినప్పటికీ ఆమెలో ఏదో ప్రత్యేకమైన ఆకర్షణ వున్నదన్పించింది రంగడికి. అమాయకంగా కన్పించే ఆమె ముఖానికి కంటిచూపును కరువుచేసినందుకు దేవునిమీద విపరీతమైన కోపం కల్గింది రంగడికి.

రెండుకళ్ళూవున్న మానవుణ్ణి మోసం చేయగల ప్రబుద్ధులున్న ఈ సంఘంలో కళ్ళులేకుండా ఈమెలా బతుకుతుందో?

ఆమె కసలు 'నా' అనేవాళ్ళెవరూ లేరా?

ఒంటరిగానే జీవిస్తుందా?

మంచి వయస్సులోవున్న ఈ పిల్ల ఈ పాపపు లోకంలో ఎలా మసలుకోగల్గుతుంది?

'ఒరేయ్ అబ్బీ!' ఇదిగో రెండుపైసల బిళ్ళ! నీవోపైసా తీసుకొని ఆ గుడ్డిదానికోపైసా యివ్వు!' అంటూ ఓ బామ్మగారు అరిచేసరికి ఆలోచనలతో సతమతమౌతున్న రంగడికి చిరాకు వేసింది.

'నాదగ్గర చిల్లరలేదు! ఆ యిచ్చేదేదో ఆవిడకేయివ్వండి!' అన్నాడు కొంచెం నిర్లక్ష్యంగా.

'హోరీసీ! ఎంత పొగరురా? అందుకనే ఆ దేవుడు నీకిలాంటి కుంటిబతుకు నిచ్చాడు. చిల్లరుంచుకొని కూడా లేదంటావా? సరే! నీ రోగం కుదురుస్తానుండు! ఈ రెండు పైసలూ దానికేయిస్తా' అంటూ బామ్మగారు రెండుపైసల బిళ్లను కంచంలో వడేసింది. వెళ్తూ, వెళ్తూ రంగడివైపు ఓ కోర చూపు విసిరి 'ఒరేయ్! అడుక్కుతినే వాళ్లకు అదురుబాటు పనికి రాదురా!' అని గొణుక్కొంటూ వెళ్లిపోయిందావిడ.

'ఎవరూ బాబూ నువ్వు?' అని ఆ కళ్లులేని అమ్మాయి పిలవగానే రంగడు కొంచెం ప్రక్కకు జరిగి 'ఏం?' అని అడిగాడు.

'ఆ పైసలన్నీ నా కిప్పించి ఎన్నో మాటలు పడ్డావు.'

రంగడు నవ్వాడు.

'నీ మాటలతీరు చూస్తుంటే నీకింకా లోకజ్ఞానం లేనట్లుందే? ఇలాంటి మాటలు పడటం మనకలవాటయిపోయిందిలే! ముష్టి రెండుపైసలివ్వగానే మనం వాళ్ల బానిసలమైపోయినట్లు నోటికొచ్చినట్లు వాగేస్తారు.'

'ఏనాడో పాపం చేసుకోబట్టే ఇలా అడుక్కుతింటున్నాం!'

'ఏం? అడుక్కుతినటం నీకూ్కడా యిష్టంలేదా?'

'మరోదారిలేక అడుక్కుతింటున్నాను. పాపం! నీకు కాళ్లులేవా?'

'ఈ లోకంలో మనలాంటి అడుక్కుతినేవాళ్లకు కొన్ని అర్హతలు కూడా వుండాలి! ఇప్పుడు వీళ్లంతా మనకు పైసలు వేస్తున్నారంటే కారణం ఏమిటనుకొన్నావ్? నీమీద, నామీద వున్న జాలితో కాదు! నీ గుడ్డికళ్లమీద నా కుంటికాళ్ళమీదున్న సానుభూతితోనే!'

'నీకు కాళ్లులేవు! నాకు కళ్ళులేవు. ప్రతిమనిషికీ ఏదో లోపం వుండాల్సిందేనా?'

'పైకి కన్పించే లోపాలుంటే ఫర్వాలేదు. అందువల్ల ఆ లోపం వున్నవాళ్లు మాత్రమే బాధపడ్తారు. కాని కొంతమంది పెద్ద మనుషుల్లో పైకి కన్పించని లోపాలు ఎన్నో దాగుంటాయి. వాటివల్ల ఎదుటివారి జీవితాలు ఎన్నో నాశనమైపోతాయి!' అన్నాడు రంగడు చుట్టను నోట్లో పెట్టుకొంటూ.

'ఒరేయ్! నీవిక్కడికి అడుక్కుతింటానికొచ్చావా? లేక కబుర్లు చెప్పుకోటానికొచ్చావా? అవతలకు పోండి!' అని కసురుకొంటూ గుళ్లోకి వెళ్లాడు ఓ ముసలాయన.

'ఇప్పుడు కేకలేశాడు చూశావా?' అని రంగడు అంటుండగనే ఆ అమ్మాయి 'నాకు కళ్లులేవుగా! నేనెక్కడ చూశాను?' అని ఎదురుప్రశ్న వేసింది.

'ఆ... అదృష్టవంతురాలివి! పోనీ ఆయనమాటలైనా విన్పడ్డాయా?'

'ఆఁ'

'ఆయన వృత్తి మన వృత్తి ఒకటే!'

'అంటే...'

'అడుక్కుతినటం!'

'మరయితే యిసురుగా మాటాడుతాడే?' అమాయకంగా అడిగింది. రంగడు గట్టిగా నవ్వాడు.

'ఆయన ఈ వూళ్లోనే మరో గుళ్లో పూజారిలే! దేవుడిపేరిట అడుక్కుతింటున్న విషయాన్నే మర్చిపోయి, బిచ్చగాళ్ళను చూసి కసురుకోటం ఆయనగారి కలవాటయిపోయింది.'

'నీకు చాలా సంగతులు తెలుసే! అందమైన పలువరుసతో చిరునవ్వు నవ్వుతూ అంది.

'అప్పుడే ఏమైంది? ఈలోకంలో ఇంకా ఎలాంటి వింత మనుష్యులున్నారో నీకేం తెల్సు? అదుగో! మాటల్లోనేవచ్చాడు మరో పెద్ద మనిషి!' అంటూ తన చూపును ఓ భారీశరీరంపైకి మళ్లించాడు రంగడు.

'నీకు ఎంత చెప్పినా ఇంతేరా! వెధవ ముఖం నువ్వునూ! నిన్న సాయింత్రమునగా చెప్పాను బజారుకెళ్లి కొబ్బరికాయలు కొనుక్కురమ్మని! నామాట విన్నావూ? ఇప్పుడు చూడు! కాయకు పదిపైసలు ఎక్కువ తగలేసి ఈ చిన్నచిన్నకాయలను తెచ్చావు!' అంటూ విసుక్కొంటూ లోపలి కెళ్లాడు ఆ వ్యక్తి. అతనివెనుకే అతని నౌకరు కొబ్బరికాయలను పుచ్చుకొని అనుసరించాడు.

'విన్నావుగా, ఆ మాటలు! ఆయనగాని వస్తే నేను గిన్నెను కూడా దాచేస్తాను!' అన్నాడు రంగడు.

'ఎందుకని?' ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

'ఆయనసలు ధర్మమేచేయడు! ఒకవేళ చేసినా, తీసుకోటం నా కిష్టంలేదు.'

'యింతగావుందే!'

'అసలు వాడెలాంటివాడో తెల్సుకొంటే నువ్వుకూడా నాలాగే చేస్తావులే! వాడిది కసాయిగుండె! జాలి, కరుణ అంటేనే వాడికి తెలీదు! వడ్డీవ్యాపారంచేసి రెండు మేడలు కట్టాడు. పేదవాళ్ళ రక్తాన్ని వడ్డీరూపంలో పీల్చే, వాడిలాంటి జలగలంటే నా కసహ్యం!'

'ఇవన్నీ యింటుంటే నాకు భయమేస్తోంది!'

'ఎందుకు?'

'ఈ మనుసులమధ్య ఎలా బతకాలా అని?'

'ఏం? నీకెవ్వరూలేరా?'

'లేరు!'

'మరి ఇంతకాలం ఒంటరిగా ఎలా జీవిస్తున్నావ్?'

'మొన్నటిదాకా మాతాత వుండేవాడు!'

'అయితే అతను చచ్చిపోయాడా?'

'అవును! అందుకనే రైలెక్కి యీ వూరికొచ్చేశాను.'

'ఇంతకూ మీదేవూరు?'

'సీతాపురం.'

'అలాగా! అయితే మావూరి పక్కవూరే నన్నమాట!'

'నిజంగానా?'

'అవునుగాని నాతోవస్తావా?'

'ఎక్కడికి?'

'మా ఇంటికి.'

'నీకు యిల్లుకూడా వుందా?'

'ఏం? ఉండకూడదా?' నవ్వుతూ అడిగాడు రంగడు.

'ఎక్కడ?'

'కృష్ణానదిమీద! గవర్నమెంటోళ్లు కట్టించారులే!'

'కబుర్లు బలేగా చెబుతుందావే!' అంటూ ఫక్కున నవ్వింది.

ఆ నవ్వులు రంగడి హృదయంలో తేనెజల్లులైనాయి.

'నీవు నవ్వితే చాలా బాగుంటావు పిల్లా!' అన్నాడు పరిహాసంగా.

'నాపేరు పిల్లకాదు! నుబ్బులు!'

'మరి నా పేరేమిటో చెప్పమంటావా?'

'ఊఁ'

'రంగడు!'

'అది సరేకాని పైసలేమీ పడటంలేదే?' అంటూ కంచంలోని చిల్లరను తడుముకొంది.

'భక్తులసంఖ్య తగ్గిపోయిందిగా, ఇక పోదాం పద!'

'ఎక్కడికి?'

'స్టేషన్‌కాడికి!'

'అక్కడ పైసలు బాగా దొరుకుతాయా?'

'డబ్బులమాట ఎలావున్నా, అక్కడ అడుక్కోవటమే నా కలవాటు!'

'మరి యీ గుడికాడికెందకొచ్చావ్?'

'నిన్ను కల్సుకొందామని!'

సుబ్బులు మళ్ళీ తియ్యగా నవ్వింది.

'నీకంతా ఎగతాళేనా?'

'కాదు సుబ్బులూ! నువ్వలా నవ్వుతుంటే నాకెంత ఆనందంగా వుందో తెలుసా? నా కష్టాలన్నింటిని మర్చిపోతున్నాను. అసలు అడుక్కుతింటున్నానన్న విషయమే గుర్తుండటంలేదు.'

'నీ మాటలు యింటుంటే నాక్కూడా సంతోషమవుతోంది! నాకు మంచి తోడు దొరికావు! ఆ సామే నిన్ను నా కాడకు పంపాడు.' అంటూ ఊతకర్రకోసం చేతులతో భూమ్మీద తడుముకొంది. ప్రక్కనే పడున్న కర్రముక్కను ఆమెచేతి కందించాడు రంగడు.

సుబ్బులు మెల్లగా లేచి నిలబడింది.

గిన్నెను జోలెలో పెట్టుకొని రంగడు కూడా మెల్లగా లేచి నిలబడ్డాడు.

ఇద్దరూ రోడ్డుమీదికొచ్చి స్టేషన్ వైపు నడక సాగించారు.

* * *

'సుబ్బులూ! ఇవ్వాళ నీకో శుభవార్త చెప్పనా?' అంటూ హుషారుగా వచ్చాడు రంగడు.

మహాడో మనిషి

'ఏంటదిమామా?'

'కొత్తగుళ్ళదగ్గర నిన్న ఒక పెళ్ళయిందిలే! ఆ ధర్మాత్ముడు రేపు మనలాటోళ్ళందరికీ సంతర్పణ చేస్తున్నాడు.'

'పెళ్ళి భోజనమా?'

'అవును సుబ్బులూ! కడుపు నిండే భోజనం!'

'వద్దు మామా!' అంది సుబ్బులు అయిష్టంగా.

'అదేమిటి సుబ్బులూ!'

'అవును మామా! రేపొక్క రోజు భోజనాని కలవాటు పడితే రోజూ అలాంటిదే తినాలన్పిస్తాది! వద్దు మామా! ఆ యిందు భోజనాలొద్దు. నీ చేతికూడే నా కమృతంలాగ వుంటాది.'

'నీవు చెప్పిందీ బాగానే వుంది కాని వచ్చిన అవకాశాన్ని పోగొట్టుకోవడం దేనికి? సర్లే! అది రేపటి సంగతిగా!' అంటూ మెల్లగా చతికిలపడి కూర్చుని తన జోలెలోంచి గిన్నెను తీసి సుబ్బులుకు అందించాడు.

'ఏంటి మామా? ఇవ్వాళ సంపాదన తగ్గిపోయినట్టున్నాదే!' అంది గిన్నెను తడిమి చూస్తూ.

'నీవు నా పక్కన లేని లోటు ఇవ్వాళ కన్పడింది సుబ్బులూ!' అన్నాడు రంగడు కృష్ణానది వైపు చూస్తూ.

'అందుకనే నేను కూడా నీతో వస్తానంటే వొద్దన్నావు!'

'పిచ్చిదానివే! పొద్దున్న నీ పరిస్థితి ఎలా వుందో మర్చిపోయావా?' ఆ రకంగా అడుక్కు తినటానికొస్తే మూడ్రోజులు ముసుగు తన్ని పండుకొనేదానివి! ఇప్పుడు నీ ఒంట్లో ఎలా వుంది? జ్వరంతగ్గిందా?' అని అడుగుతూనే ఆమె చెయ్యి పుచ్చుకొని పరీక్షించాడు.

'పరవాలేదు మామా! నాకు జ్వరం మధ్యాహ్నమే తగ్గిపోయిందిలే' అంది సుబ్బులు తన చేతిని లాక్కొంటూ.

'ఏమైనా ఈ స్థలం మనకు అచ్చిరాలేదు సుబ్బులూ! మనం వెంటనే ఇంకో చోటుకి మకాం మార్చేద్దాం!'

'నా మూలంగా నువ్వు కూడా చాలా బాధలు పడుతున్నావు మామా!' సుబ్బులు కంఠంలో కృతజ్ఞత ధ్వనించింది.

'పిచ్చిదానా! ఇందులో నేను బాధ పడేదేముంది? నేను ఒంటరిగాణ్ణి కాబట్టి ఈ బ్యారేజీ మీద ఇంతకాలం గడిపేశాను. కాని నువ్వు ఆడదానివి! ఇలాంటి స్థలం నీకు పనికిరాదు. బందరు రోడ్డులో వో షెడ్డు ఖాళీగా ఉంది. రేపట్నుంచి మన మకాం అక్కడే!'

'పొద్దున్నుంచీ వొంటరిగా ఉండాలంటే నాకేంటో భయమేసింది మామా! నువ్వు లేకపోతే నాకు ఏంటోగా ఉంటాది! రోగమొచ్చినా సరే నేను కూడా నీతోనే తిరుగుతా!' అంది సుబ్బులు రంగడి చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకొంటూ.

'నాకు మాత్రం నిన్ను వదిలి వెళ్ళాలని ఉంటుందనుకొన్నావా సుబ్బులూ! బజార్ల వెంట తిరిగితే నీకు జ్వరం ఎక్కువవుతుందేమో నని రావద్దన్నాను. ఇవ్వాళ నేను బజారు పోతే అట్లమ్మే అప్పలమ్మ ఏమని అడిగిందో తెలుసా?' అని అడిగాడు.

'ఏమంది మామా?' ఆత్రంగా అడిగింది సుబ్బులు.

'ఏరా అబ్బీ! ఇయ్యాళ నవ్వాంరాలేదే?' అని అడిగింది.

సుబ్బులు సిగ్గు పడింది.

ఆమె సిగ్గుతో మల్లెమొగ్గలా ముడుచుకుపోతుంటే రంగడికెంతో ఆనందం కల్గింది ఊహ కందని మధురమైన భావనలు అతని

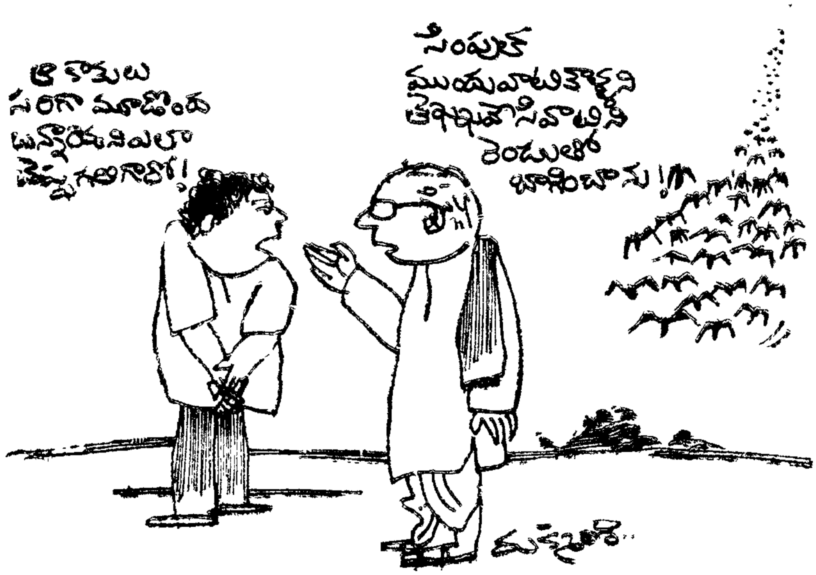

మనస్సును గిలిగింతలు పెట్టాయి.

'పో మావా! అన్నీ అబద్ధాలే చెబుతావ్!' బుంగమూతి పెట్టి తల ప్రక్కకు త్రిప్పుకొంది సుబ్బులు.

'అబద్ధాలు చెప్పవలసిన అవసరం నాకేమీ లేదు. కావాలంటే రేపు ఆ అప్పలమ్మను నువ్వే అడుగు! సరే కాని ఆ మాట వింటేనే అంత సిగ్గుపడి పోతున్నావు కదా! రేపు నిజంగా పెళ్ళికూతురివైతే ఇంకా ఎలాగుంటావో?'

ఆ మాటలు వినగానే సుబ్బులు ముఖం చిన్నబోయింది.

'అంతటి అదురుష్టం నాకెక్కడిది మావా?' ఆమె కంఠంలో నిరాశ ధ్వనించింది.

'అదేమిటి సుబ్బులూ?'

'అవును మావా! అందరిలా నాక్కూడా కళ్ళుంటే ఆ ముచ్చట తీరేది!' అంటూ తల వంచుకొంది.

'బాధ పడకు సుబ్బులూ! నీ ముఖానికి కళ్ళు లేకపోతే మాత్రమేం? నీ మనస్సుకే కళ్ళున్నాయి! ఈ లోకంలో కళ్ళుండికూడ గుడ్డివాళ్ళలా బతుకుతున్న మనుషులకంటె నువ్వెంతో నయం! పెళ్ళి చేసుకొంటానని నువ్వు చెప్పాలే కాని సంబంధాన్ని చిటికెలో కుదురుస్తాను' అన్నాడు రంగడు ఆమె ముఖంలోకి చూస్తూ.

'అయితే నాకు నచ్చినోణ్ణి తెస్తావా?'

'నీకు నచ్చినోడా? అంటే ఎలా ఉంటాడో చెప్పు?'

'చెప్పమంటావా? అయితే విను! మాయ, మర్మం తెలియనోడు, ఎప్పుడూ కల్లబొల్లి చెప్పి నవ్వించేవోడు, కుంటుకొంటూ నడిచేవోడు...'

'సుబ్బులూ!' అంటూ ఆశ్చర్యపోయాడు రంగడు.

'ఏం మావా? నా రాజకుమారుడు నీకు నచ్చలేదా?'

'అది కాదు సుబ్బులూ! ఈ కుంటోణ్ణి చేసుకొని ఏం సుఖపడ్తావ్?'

'మావా! ఈ వూరికి రాగానే నన్ను ఆదుకొన్నావు నువ్వు. నీ తోడే దొరక్కపోతే నా నేమైపోయేదాన్నో? నీలాంటి దేముడికి పెళ్ళాం కావటం కూడా అదురుష్టమే మావా!'

రంగడు యేమీ మాట్లాడలేకపోయాడు.

'ఏం మావా? మాటాడవేం? నన్ను చేసు

ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక

డిటెక్టివ్ నవలల పోటీ!

ఉత్తమ రచనకి

రు. 1,116 బహుమతి

డిటెక్టివ్ నవలా రచయిత(త్రు)లకి మంచి అవకాశాన్ని, ప్రోత్సాహాన్ని కలిగించడానికి ఈపోటీ నిర్వహిస్తున్నాము. పోటీలో ఉత్తమ నవలగా ఎన్నికైన రచనకి రు. 1,116 లు బహుమతి యిస్తాము. రచయిత(త్రు)లందరూ ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించుకొని పోటీలో పాల్గొని దీనిని జయప్రదం చెయ్యగలరని ఆశిస్తున్నాము.

నిబంధనలు

1 పోటీకి పంపే నవలలు 75 అరఠావు (ఎక్సర్‌సైజు నోట్‌బుక్ పేజీకి రెట్టింపు) లకి మించి ఉండరాదు.

2. రచనలు వాస్తవానికి దగ్గరగా ఉండి, తెలుగుదనం నిండి ఉండాలి. స్వంతరచనలు తప్ప అనువాదాలు, అనుసరణలు అయి ఉండకూడదు. ఇంతకుముందు ప్రచురణ అయి ఉండకూడదు.

3. నవల తమ స్వంత రచనేనని దేనికీ అనుసరణకాని, అనువాదం కాని కాదని రచయిత(త్రి) హామీ రాసి పంపాలి. ఈ హామీలు నవలవ్రాత ప్రతిమీదే రాసి ఉండాలి. హామీలేని రచనలు పోటీకి అంగీకరింపబడవు.

4. నవల వ్రాతప్రతిమీద, కవరుమీద, 'డిటెక్టివ్ నవలలపోటీకి' అని స్పష్టంగా వ్రాయాలి. రచయిత (త్రి) పేరు, చిరునామా కూడా వ్రాతప్రతిమీద స్పష్టంగా రాయాలి.

5. రచనలని 'సంపాదకుడు, ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక, 7, తంబుచెట్టి స్ట్రీట్, మదరాసు—1కి' పంపాలి. వ్యక్తులపేర పంపరాదు.

6. ఉత్తమ రచనకి సంబంధించిన తుది నిర్ణయం ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక సంపాదకునిదే. ఈ విషయమై ఎలాంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుపడానికి వీలులేదు. పోటీకి సంబంధించిన ఏ విషయం గురించీ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపే అవకాశం లేదు.

7. బహుమతి పొందని నవలల వ్రాత ప్రతులని మేమే తిప్పి పంపే ఏర్పాటు చేస్తాము. కానీ వాటివిషయంలో మేము ఎలాంటి బాధ్యతనీ స్వీకరింపలేము. రచయిత (త్రు)లు తమరచనలతో పాటు, తగినన్ని స్టాంపులు అతికించిన స్వంత చిరునామా కల కవర్ని జతపరచనవసరం లేదు.

8. పోటీకి గడువు తేదీ 30—9—1972. ఆ తర్వాత మా కార్యాలయం చేరిన రచనలని పరిశీలించడం జరుగదు.

9 పోటీలో బహుమతి పొందిన డిటెక్టివ్ నవల ప్రచురణ 1973 సంక్రాంతి సంచికలో ప్రారంభిస్తాము

ముగింపు తేదీ 30-9-1972

రచయిత(త్రు)లందరూ మాతో సహకరించి ఈ పోటీని జయప్రదం చెయ్యవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

కోటం ఇష్టం లేదా?'

'అంత మాటనకు సుబ్బులూ! నీలాంటి భార్య దొరకటం కూడా అదృష్టమే! నిన్ను తప్పకుండా పెళ్లి చేసుకొంటాను!'

'నిజంగానా మావా?' ఆనందాశ్చర్యాలతో ప్రశ్నించింది.

'నిజం సుబ్బులూ! రేపు ఆ దుర్గమ్మ తల్లిదగ్గర మనం పెళ్లిచేసుకొందాం' అంటూ ఆమె చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకొని సుస్మితంగా ముద్దుపెట్టుకొన్నాడు రంగడు.

'హానా చల్లటి కబురు చెప్పావు మావా!' అంటూ సుబ్బులు అతని ఒడిలోకి వాలిపోయింది.

* * *

'ఇక అడుక్కుతిని మనమేమీ సంపాదించలేం సుబ్బులూ' కష్టపడి ఏదైనా పని చేసి సంపాదించాల్సిందే!' నిట్టూర్చాడు రంగడు.

'అదేంటి మావా? నువ్వు చూస్తే అవిటివాడివి. నేను చూస్తే గుడ్డిదాన్ని! పనిచేసి సంపాదించాలంటే మనకెలా కుదుర్తాది? ఆ దేముడు మనిద్దరికీ అన్యాయం చేశాడు.'

'బాధపడకే! అదృష్టం కలిసిరావాలే కాని మనక్కూడా మంచిరోజులు రాకపోతాయా? మన చీకటి బ్రతుకుల్లోకి వెలుగు తప్పకుండా వస్తుంది.'

'ఏవిటో మావా! నామూలంగా నువ్వు బాధపడుతుంటే నా గుండె తరుక్కుపోతుంది. అడుక్కు తినటానికి నేనుకూడా వత్తానంటే నువ్వొప్పుకోటంలేదు! ఎందుకు మావా అంత భయం?'

'భయంకాదే పిచ్చిదానా! ఈ లోకం సంగతి నీకు బాగా తెలీదు! వయస్సులో వున్న ఆడది కన్పడిందంటే అందరి కళ్ళు ఆ వేపే వుంటాయి. ప్రతోడు కోరచూపు చూస్తాడు. వాళ్ళందరూ నిన్నలా చూస్తుంటే నా మనస్సు సహించదు.'

'ఏమో మావా! నే పెళ్లాన్నయికూడా నిన్ను సుఖపెట్టలేకపోతున్నాను. చాకిరీ అంతా నువ్వే చేస్తున్నావు. నీకు బరువయిపోయి నిన్ను బాధపెడుతున్నాను.'

'సుబ్బులూ! ఇప్పుడంటే అన్నావు కాని మరెప్పుడూ అలాంటి మాటలనకు. నాలో ఏనాడో చచ్చిపోయిన మనసును మళ్ళీ తిరిగి

మహాత్మో మనిషి

బతికించావు. జీవితమ్మీద నాకు ఆశను కల్పించావు. త్వరలో మన కష్టాలన్నీ తీరిపోతాయి. నేను వ్యాపారం చేద్దామనుకొంటున్నాను.'

'ఏం, యాపారం మావా?'

'వేరుశనక్కాయల వ్యాపారం! ఇవ్వాళ షావుకారుగార్ని కల్సుకొని మాటాడాను! వేరుశనక్కాయలు, బఠాణీలు అప్పు మీద ఇవ్వటానికి ఒప్పుకొన్నాడాయన.'

'కాలు లేనోడివి! యీధులమ్మట తిరిగి ఎలా అమ్ముతావు మావా?'

'వీధులు తిరగాల్సిన అవసరమేముందే? ఏ సినిమాహాలుదగ్గర కూర్చునైనా అమ్ముకోవచ్చు! ప్రస్తుతానికి ఈ వ్యాపారమే బాగుండేటట్టుంది! ఏంచేస్తాం? బ్రతుకు తెరువుకోసం ఏదో ఒకటిచేయాలిగా! ఆనాడే నేనింకా బాగా చదువుకొనివుంటే ఏదైనా ఉద్యోగం దొరికి బాగుపడేవాణ్ణి!'

'ఏంటి మావా! అంత చక్కగా కబుర్లు చెబుతావు! చదువుకో లేదంటావే?' అమాయకంగా అడిగింది సుబ్బులు.

'చదివాను సుబ్బులూ! కాని పూర్తిగా కాదు.'

'సగమే చదివి మానేశావా?'

'అవును!'

'ఎందుకని మావా?'

'దానికంతా పెద్దకథ వుందిలే!'

'నేను తెల్సుకోకూడదా మావా?'

'అంతా విన్నాక నన్ను అసహ్యించుకొంటావేమోనని భయపడుతున్నాను!'

'అదేవిటి మావా? నీ మనస్సెలాంటిదో నాకు తెలీదా?'

'నిజమే! నా మనస్సును సరిగ్గా అర్థం చేసుకొన్నది నీ వొక్కదానివే! నీకు తప్పకుండా నా కథ చెప్పాల్సిందే! మా నాన్నకు నేనొక్కణ్ణే కొడుకు కావటంచేత చిన్నప్పట్నుంచీ చాలా గారాబంగా పెంచాడు. మాకున్న ఎకరం ఆస్తితోనే నన్ను పెద్ద చదువులు చదివించాలని ఆశపడ్డాడు. మా వూళ్ళోవున్న బడిలో చదువైపోయాక పొరుగూరిలో వున్న పెద్దబడికి పంపించాడు. ఎట్లాగయితేనేం తొమ్మిదోక్లాసువరకు చదివాను. అక్కణ్ణుంచి నా చదువు సాగలేదు. రెండుసంవత్సరాలు వరుసగా గాలివానలొచ్చి పంటలు నాశనంతో మేము అప్పుల పాలయ్యాము. సంసారం గడవటమే కష్టమైపోయింది. చివరకు భూమినికూడా తాకట్టు పెట్టాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. భూషణంగారనే పెద్దరైతుదగ్గర మా భూమిని తాకట్టుపెట్టి డబ్బు తెచ్చాడు. మా పరిస్థితి ఇలా వుండగానే పంచాయితీ ఎన్నికలొచ్చాయి. సన్నకారు రైతులందరికీ మా నాన్నంటేఎంతోగౌరవంవుండేది. మా నాన్నను కలుపుకొంటే పేదరైతులఓట్లన్నీ సంపాదించవచ్చునిరెండుపార్టీలవారు అనుకొన్నారు. అప్పారి మునసబుగారిదొకపార్టీ! భూషణంగారనే మోతుబరిరైతుది ఇంకొకపార్టీ! ఇద్దరూ మేకతోలు కప్పుకొన్న పులులే! ఊరిని అభివృద్ధి చేస్తామని గుళ్ళు కట్టిస్తామని, బళ్ళు పెట్టిస్తామని, చందాలు వసూలుచేసి స్వాహాచేసేవాడు మునసబు. వాడి తమ్ముడు అంటే ఎన్నికల్లో నిలబడ్తున్నవాడు నీతి లేనోడు! మాలపల్లిలో వయస్సులోవున్న ఆడపిల్లలంతా వాడిపాలే! ఇక భూషణం సంగతి చెప్పనక్కర్లేదు! పిల్లిద్దరికంటె దుర్మార్గుడు. పేదరైతుల రక్తాన్ని వడ్డీ రూపంలో తాగేవాడు. వడ్డీవ్యాపారంచేసి లక్షాధికారయ్యాడు. అలాంటి రాక్షసుల మధ్య మా నాన్న నలిగిపోయాడు.

ఓ రోజున భూషణం మా నాన్నను పిలిపించి పేదరైతుల ఓట్లన్నీ తనకు పడేలా చేస్తే తనకివ్వాల్సిన బాకీలన్నీ వదులుకొంటానన్నాడంట! నా సుఖంకోసం కలవరించే నాన్న తాకట్టుపెట్టిన పొలం మీద ఆశపడి మాటిచ్చేశాడు. మా నాన్న భూషణంవైపు తిరిగిపోయాడన్న వార్త మునసబుగారి ముఠాక్కూడా తెల్సిపోయింది. ఇంటికి వస్తుండగా మధ్య దార్లో కాపేసి మా నాన్నను దారుణంగా చంపేశారు. దాంతో నాలో కసి పెరిగిపోయింది. మా నాన్నను హత్య చేసిన వారిపైద ప్రతీకారం తీర్చుకోటానికి బయల్దేరాను. ఫలితంగా ఈ కాలు పోగొట్టుకొన్నాను. ఐనా నాలో పగ చల్లారలేదు. ఆస్పత్రిలోంచి బయటకు వచ్చాక, నా కాలు విరగ్గొట్టిన వాడి రక్తాన్ని కళ్ళ జూసే ఉద్దేశంతో కత్తి తీసుకొని బయల్దేరాను. కాని నా చేతగానితనం, తొందరపాటు, ఉద్రేకం నా జీవితాన్ని నాశనం చేశాయి. నామీద హత్య

కేసు బనాయించి నన్ను జైలుకి పంపించింది ఈ సంఘం. స్వార్థపరులైన ఈ మానవులు చేసిన కుట్ర ఫలితంగా నేను బికారినయ్యాను. గిన్నె చేత్తో పట్టుకొని వీధులెంట తిరగాల్సిన దౌర్భాగ్యం కల్గింది.' ఆవేశంతో ఊగిపోయాడు రంగడు.

'నీ కథ యింటుంటే నాకేడుపొస్తుంది మావా! నీవు నా కంటె ఎక్కువే బాధలు పడ్డావు!' విచారంగా పల్కింది సుబ్బులు.

'కాని ఇంత జరిగినా నా కోర్కెను తీర్చలేక పోయాడు ఆ దేవుడు. నా తండ్రి ప్రాణాలను తీసి, నా కాలిని విరగ్గొట్టిన ఆ దుర్మార్గుని రక్తం నా కళ్ళతో చూడలేకపోయాను.'

'ఏం? ఆడు మళ్ళీ కనపడలేదా? పరారీ అయిపోయాడా?'

'అవును! ఈ లోకంనుంచే పరారీ అయ్యాడు.

'అంటే...'

'చచ్చిపోయాడు.'

'పీడ వదిలిపోయింది. అలాంటోడు బతికుంటే ఇంకా ఎన్ని ప్రాణాలు తీసేవాడో?'

'అలాంటోణ్ణి ఇప్పుడు తల్చుకోవటం కూడా పాపమే!' అంటూ చుట్ట కోసం లాల్చీ జేబు తడుముకొన్నాడు.

'అరెరె! వీటి సంగతే మర్చిపోయాను' అంటూ జేబులోంచి ఓ పొట్లాన్ని తీసి విప్పాడు.

'ఏంటి మావా?'

'నీకు రబ్బరు గాజులు తెచ్చాను సుబ్బులూ! ఏదీ నీ చేతులిలా యివ్వు!' అంటూనే సుబ్బులు చేతులను తన చేతుల్లోకి తీసుకొని గాజుల్ని తొడిగాడు రంగడు.

* * *

'ఇంత కాలానికి మనకో ఇల్లు దొరికినందుకు నాకు బలే ఆనందంగా ఉంది మావా!' అంది సుబ్బులు ఏలూరు కాల్వ ప్రక్కనే ఉన్న కొత్త గుడిసెలోకి ప్రవేశిస్తూ.

'ఇదంతా నీ చలవే సుబ్బులూ! నీవు ఒంటరిగా ఆ షెడ్డులో ఉండటం నాకిష్టం లేకపోయింది. ఎంతమపాలా ఉమ్మే నాగయ్యతో ఏదైనా ఇల్లుంటే చూడమని చెప్పా! 'ఎవరిదో ఇల్లెందుకు? మా ఇంటి పక్క ఇల్లు ఖాళీగానే ఉంది. దాన్ని నీకిప్పిస్తాను!' అన్నాడు. ఇక్కడైతే మన కే లోటూ ఉండదు. ఈ కాల్వగట్టున మన లాంటి పేదోళ్ళు చాలామంది ఉంటున్నారు. ఏ ఆపదొచ్చినా ఆదుకొంటారు. అందులో నీవు వట్టి మనిషివికూడా కాదు! ఈ సమయంలో ఆడతోడు కూడా అవసరం. నాగయ్య పెళ్ళాం బిడ్డలుకూడా చాలా మంచోళ్ళు! ఇక మనకేమీ దిగులక్కర్లేదు! ఆ దేవుడి దయవలన వ్యాపారంకూడా బాగానే నడుస్తోంది!' అన్నాడు రంగడు చుట్ట పొగ వదుల్తూ.

'ఏమైనా నీవొక్కడివే పాటుపడటం నాకేం బాగోలేదు మావా! నేను కూడా ఏదైనా సాయంచేస్తా!'

'నువ్వా? సర్లే! తర్వాతచేస్తే చేద్దువుగాని! ఇప్పుడుమాత్రం అలాంటి ఆలోచనల్ని పెట్టుకోకు! నీ కడుపులోవున్న కొడుకు కోప్పడతాడు!'

'పో మావా!'

'ఏం కూతురు కావాలా?' సుబ్బులు బుగ్గను గిల్లుతూ అడిగాడు.

'అబ్బ! చేయి వదులు మావా!' అంటూ రంగడి చేతిని విడిపించుకొంది సిగ్గుపడుతూ.

రంగడు నవ్వాడు.

'మావా! నీలాంటి దేముడు నాకు దొరుకుతాడని నేనెప్పుడూ అనుకోలేదు. మా తాత చచ్చిపోయాక నాక్కూడా చద్దామనిపించింది. కాని చావలేకపోయాను. నీ కోసమే బతికున్నానేమో!.' అంటూ రంగడి చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకొంది ఆప్యాయంగా.

'మీ తాత తప్పితే నీకెవ్వరూ లేరా?'

'ఎవరైనావుంటే నేనొంటరిదాన్నెందుకయ్యేదాన్ని? ఆ వచ్చినోళ్ళు నేను ఒంటరిదాన్ననేగా నన్ను నాశనం చేయటానికొచ్చింది' అంది సుబ్బులు కంట తడి పెట్టుకొంటూ.

'సుబ్బులూ! ఏమిటి నీవనేది?' ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు రంగడు.

'అవును మావా! ఇంతకాలం నీకు చెప్పనేలేదు! మా తాత సారా కాసి మా వూళ్లోనే అమ్మేవాడు! తాగటానికెంతో మంది వచ్చేనోళ్ళు! అందులో యిద్దరు రౌడీ వెధవల కళ్ళు నామీదపడ్డాయి. మా తాత వుండగానే నామీద చేయివేయబోయి

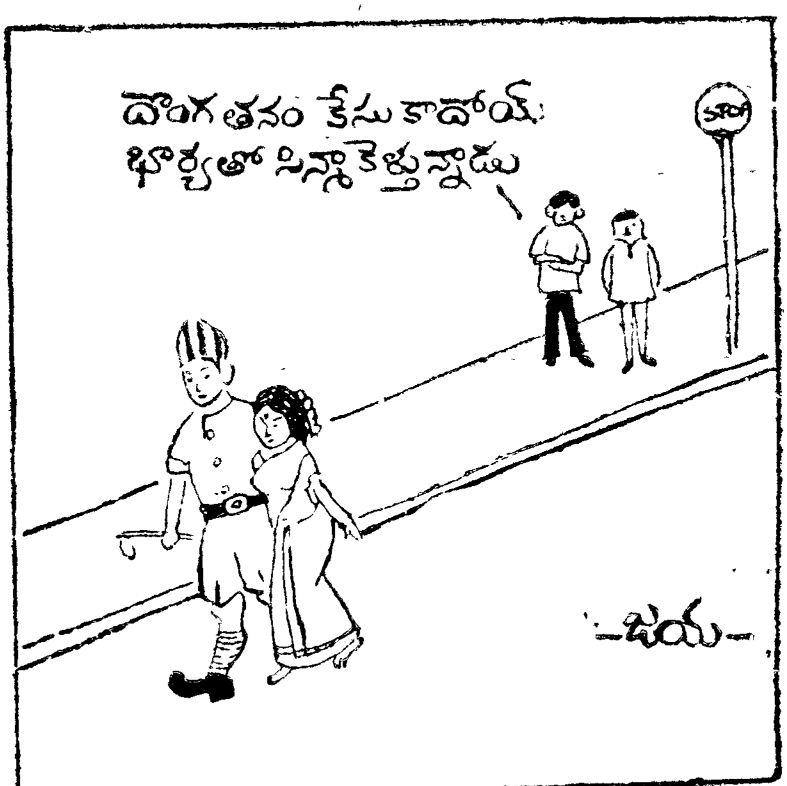

తన్నులు తిన్నారు. అప్పట్నుంచి నామీద కసిని పెంచుకొన్నారు. తాత చచ్చిపోయాక నేను ఒంటరిదాన్నయ్యాను. ఆ సమయంలో ఆ యెధవలు నన్ను బలవంతం చేయబోయేసరికి కేకలు పెట్టాను. చుట్టుపక్కలోళ్ళొచ్చి నన్ను కాపాడారు. ఇక నాకక్కడ వుండ బుద్ధికాలేదు. యెంటనే ఆవూరొదిలే వచ్చాను.'

'అయితే నీకు తల్లిదండ్రులెవ్వరో, తోబుట్టువులెవ్వరో కూడా తెలీదన్న మాట.'

'అసలు నా కెవ్వరూ లేరంట! మా తాత చెప్పేవోడుగా! మా అమ్మ నన్ను కనేసి చచ్చిపోయిందంట! మా అయ్యేమో నా చిన్నప్పుడే ఒవడ్నో చంపి జైలుకెళ్ళి ఆడనే చచ్చిపోయాడంట!'

ఆమాటలు వినగానే రంగడి కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి. అతని మనస్సులో ఏదో అనుమానపు రేఖ మెరిసింది.

'మీ అయ్య పేరేమిటో తెలుసా?'

'గంగన్న!'

'గంగన్న! వాడే...వాడే మా నాన్నను చంపిన పాపాత్ముడు!' అంటూ గట్టిగా అరిచాడు రంగడు.

'మావా!' భయంగా అరిచింది సుబ్బులు.

'నా కాలు విరగ్గొట్టిన రాక్షసుడు కూడావాడే! సుబ్బులూ! నువ్వా కసాయోడి కూతురివా? ఇంతకాలం నాకెందుకు చెప్పలేదు?' అంటూ పిచ్చివానిలా జుట్టంతా చిందరవందర చేసుకొన్నాడు.

గతస్మృతులు అతని మనస్సులో మెదిలాయి.

కత్తులు...కర్రలు...తండ్రి శవం ... రక్తం...ఆస్పత్రి...జైలు— అన్నీ అతని కళ్ళముందు కదలాడాయి.

ఆ క్షణంలో అతని మెదడు మొద్దుబారిపోయింది.

మానిపోతున్న గాయానికి ఎదురు దెబ్బ తగిలినట్లయింది.

సుబ్బులు పిలుస్తున్నా విన్పించుకోకుండా 'టక్ టక్' మంటూ శబ్దం చేసుకొంటూ బయటకు వెళ్ళిపోయాడు రంగడు.

* *

చీకటి పడింది.

బ్యారేజ్ మీద లైట్లు వెల్గాయి.

వచ్చేపోయే వాహనాలతో రోడ్డంతా సందడిగా వుంది.

పక్కనే వున్న ఫుట్‌పాత్ మీద పండుకొన్న రంగడు మెల్లగా కళ్ళు విప్పాడు. చల్లటి పిల్లవాయువులు నదీతరంగాలను తాకుతూ హాయిగా వీస్తున్నాయి. ఒకప్పుడు ఆ వాతావరణానికి రంగడెంతో మురిసిపోయాడు. కాని ఆ క్షణంలో మాత్రం అతను బాహ్యప్రపంచాన్నే మర్చిపోయాడు. రెండ్రోజుల క్రితం అతని మనస్సులో ప్రారంభమైన పెనుతుఫాను ఇంకా తగ్గుముఖం పట్టలేదు. సుబ్బులు రూపాన్ని తల్చుకొంటే చాలు చచ్చిపోయిన గంగన్న రూపమే అతని కళ్ళముందు మెదుల్తోంది! మనస్సులో ద్వేషం పగ నిప్పులా మండుతున్నాయి. అటు వ్యాపారం చేయటానిక్కాని ఇటు ఇంటికి వెళ్ళటానిక్కాని అతనికి మనస్కరించటంలేదు.

అదోరకమైన ఉన్మాదావస్థలో ఆ బ్యారేజ్ మీద మన్నుతిన్న పాములా పడున్నాడు. వేళకింత తిండితినాలనే తలంపుగాని, ఇంటిదగ్గర నిండు గర్భిణిగా వున్న భార్య స్థితి ఎలావుందోనన్న దిగులు కాని అతనికి లేదు!

నిర్మలంగా వున్న ఆకాశంలో ప్రకాశిస్తున్న నక్షత్రాలవైపు కాస్సేపు చూస్తూండిపోయాడు.

'ఒరేయ్, రంగా!' అన్న నాగయ్య కేక విన్పించగానే ఉలిక్కిపడి లేచాడు రంగడు. ముఖంలోని నీరసాన్ని, విషాదాన్ని గమనించిన నాగయ్య,

'అరే! అదేమిట్రా అలా మారిపోయావ్? నీ కోసం వెదకని చోటంటూ లేదు! ఈ రెండురోజుల్నుంచి ఎక్కడ తిరుగుతున్నావ్? అసలు ఇంట్లోంచి ఇలా ఎందుకొచ్చేశావ్?'

'నాగయ్య మావా! నా జీవితానికి శాంతి లేదు! సుఖంలేదు! నన్నిలా బ్రతకనియ్యి!'

'రంగా! అన్నీ తెల్సినవాడివే ఇలా దిగాలుపడిపోతే ఎలా? పాపం! సుబ్బులు నాకు జరిగిందంతా చెప్పింది. ఆ పిల్ల తండ్రి పాపాత్ముడే కావొచ్చు! ఆ మాత్రానికి దాని జీవితాన్నే నాశనంచేస్తావా? దానితండ్రి చేసిన నేరానికి అది బలి కావాలా?'

'గంగన్న చచ్చినా, నాలోని పగ చావలేదు మావా! నేనీ దౌర్భాగ్యస్థితికి రావటానిక్కారణం ఆ గంగన్న! అలాంటోడి కూతురు నా పెళ్ళామన్న విషయం గుర్తుకొస్తేనే నా శరీరం మండిపోతుంది!'

'రంగా! ఈ పరిస్థితుల్లో నువ్వా పిల్లను దిక్కులేనిదాన్ని చేస్తావా? నువ్వులేకుండా అదెలా బతగ్గలదనుకొన్నావ్? ఇంటికి వెళ్దాం పద!'

'నేను రాలేను మావా! మా జీవితాలు ఇలా చీకట్లో నాశనం కావాల్సిందే!'

'పిచ్చివాడా! ఎల్లకాలం ఒకేరీతిగా వుండదు! మనిషి పుట్టాక కష్టనష్టాలు లేకుండా వుంటాయా?' ఇక మీకు యే దిగులూ అక్కర్లేదు! మీ జీవితాల్లోకి వెలుగొచ్చింది. మీ ఇంట్లోకి మూడో మనిషి అడుగు పెట్టాడురా!'

'ఏంటి మావా, నీ వనేది?'

'నీకు కొడుకు పుట్టాడ్రా!'

'నిజంగానా!' అప్రయత్నంగా అనేశాడు.

'నిజంరా! బుల్లోడు ఎంత బాగున్నాడనుకొన్నావ్? చక్రాల్లాంటి కళ్ళు—గుండ్రటి ముఖం—బలే ముద్దొస్తున్నాడనుకో! నీ కొడుకుని చూద్దువుగాని! పద! వెళ్దాం!' అంటూ మెల్లగా రంగడి భుజమ్మీద చేయి వేసేడు నాగయ్య.

ఆ మాటలు విన్నాక రంగడి ముఖంలో మార్పు వచ్చింది.

తుఫాను వెలసిన తర్వాత ఏర్పడే ప్రశాంత వాతావరణం అతని మనస్సులో చోటు చేసుకొంది. ఏవేవో మధుర భావాలు అతని హృదయంలో గంతులు వేయసాగాయి.

మనిషి నీరసంగా వున్నప్పటికీ, అమితమైన ఉత్సాహాన్ని తెచ్చిపెట్టుకొంటూ హుషారుగా లేచి నిలబడ్డాడు.

'ఈ లోకంలో ప్రతి మనిషికి మరో మనిషి తోడు అవసరమే! అంతే కాదు! సుఖమొచ్చినా, కష్టమొచ్చినా పంచుకొనేందుకు మూడో మనిషి కూడా ముఖ్యం! మనిషికి మనిషికి మధ్య వచ్చిన చిక్కుల్ని విడదీసి తీర్పు చెప్పటానికే కాదు, చివరకి మొగుడు పెళ్ళాల మధ్య వచ్చిన మనస్పర్థలను సర్దటానిక్కూడా మూడో మనిషి అవసరం ఎంతైనా ఉంది' అని మనస్సులోనే అనుకొంటూ, తన వెనుకే వస్తున్న రంగణ్ణి చూసి చిన్నగా నవ్వుకొన్నాడు నాగయ్య. ●